

Yttrande över remiss av betänkandet ”En inkluderande kulturskola på egen grund” (SOU 2016:69)

Göteborgs Stads synpunkter på betänkandet

Regeringens ambitioner att skapa en nationell strategi för att stärka kulturskolorna i deras utmaningar när det bland annat gäller kompetensförsörjning och utvecklingsarbete välkomnas av Göteborgs Stad som tillstyrker stora delar av betänkandet. Nedan följer kontorets övergripande kommentarer och synpunkter på utredningens förslag.

Nationella mål

De nationella mål för kulturskolans verksamhet som föreslås i betänkandet, med inriktning på att alla unga ska ha likvärdiga möjligheter att delta i och utvecklas genom kulturutövande av hög kvalitet och tillgänglighet, gagnar utvecklingen av kulturskolorna. Men så länge någon nationell lagstiftning och säkrad finansiering inte föreligger bör målen formuleras i termer av *bör* istället för *ska*.

Utan en lagstiftning och tillräcklig finansiering är det svårt att nå alla mål. Eftersom det finns annan lagstyrd verksamhet i kommunen kan det vara problematiskt att prioritera icke-lagstyrd verksamhet. Hur en lagstiftning skulle påverka kommunerna är inte tillräckligt utrett och Göteborgs Stad välkomnar utredningens förslag om en utvärdering om tre år.

Målen som utredaren föreslår fokuserar också i huvudsak på *hur* den kommunala verksamheten för kulturskolan ska organiseras samt omfattningen av den. Göteborgs Stad önskar ett förtydligande kring målen för statens insatser samt effekterna för deltagarna av de nationella målen.

Samverkan med skolan

Göteborgs Stad menar att samverkan med skolan borde ha en central plats i en nationell strategi för kulturskolan. Ett av målen beskriver att kulturskolan ska arbeta i bred samverkan gentemot det övriga samhället så ett samarbete med skolan utesluts inte. Men eftersom förslagen i betänkandet avser det som utredningen bedömer som kulturskolans kärnverksamhet, det vill säga den undervisning, de projekt och övriga verksamhet som genomförs på barns och ungas fria tid, utreds inte samarbetet med skolan.

Om utredningens mål med att aktivt verka för att kommunens barn och unga har kännedom om kulturskolan och ges likvärdig möjlighet att delta i dess verksamhet förverkligas, kommer det leda till ett ökat tryck av ansökningar till kulturskolans platser. Ett sätt att hantera denna ökning vore att förstärka samarbetet mellan kulturskola, skola och fritid. Grundskolans redan befintliga timmar för musik, bild och andra konstformer

skulle kunna utvecklas och kulturskolan skulle också kunna ha verksamhet i anslutning till skoldagen. Ett nära samarbete mellan skolans och kulturskolans pedagoger skulle höja kvaliteten i utbildningen och potentiellt kunna möta en stor del av det ökade intresset från barn som vill delta i kulturskoleverksamhet och också nå de barn och unga som kanske även trots dessa insatser inte senare söker sig till den frivilliga delen av kulturskolans verksamhet.

För att kulturskolans verksamhet ska kunna vara tillgänglig för alla som utredningen syftar till, bör formerna för undervisning ske utifrån lokala behov och förutsättningar. Kulturskolan har i många fall ett etablerat samarbete med skolan och istället för att skala ner på detta till förmån för den verksamhet som bedrivs på fritiden, borde möjligheterna att utveckla samarbetet ses över. Om den nationella strategin för kulturskolan uppmuntrade denna samverkan skulle många fler än de som idag deltar i kulturskolans verksamhet få prova på olika estetiska uttryck. Samverkan med skolan stärker kulturskolans legitimitet och särart som konstnärlig institution med möjlighet till fördjupning och breddning av ett konstnärligt lärande. Göteborgs Stad föreslår att kulturskolefrågan inte enbart avgränsas till kulturområdet utan att utbildningssektorn inbjuds till denna diskussion. Det behövs en fördjupad kunskap och ett fortsatt utvecklingsarbete inom både skola och kulturskola när det gäller att identifiera hinder för barn och ungas deltagande och att utveckla arbetsformer som kan överbygga hindren.

Genom att aktivt verka för att möta alla barn och unga i kommunen kommer intresset för kulturskolans verksamhet att öka. Detta leder till ökade kostnader i form av lokaler, lärartjänster och administration för kulturskolorna om man vill se till att öka antalet platser istället för att köerna byggs på. Med vilka medel dessa kostnader ska täckas återstår också att utreda.

Verksamhetsanpassade lokaler med ändamålsenlig utrustning

Ett av målen i utredningen beskriver att kulturskolan ska verka i för verksamheten anpassade lokaler med ändamålsenlig utrustning. Denna ambition är önskvärd både ur deltagar- och medarbetarperspektiv eftersom verksamhetsanpassade lokaler ger en bättre verksamhet och också är förutsättningen för vissa typer av verksamheter. Verkligheten ser emellertid lite annorlunda ut. Kulturskolorna i Göteborgs Stad disponerar idag lokalytor där andelen verkligt verksamhetsanpassade lokaler utgör ca 14 procent. Utredningen bekräftar också bilden av bristfälliga lokaler inom kulturskolan i landet.

Behoven av lokaler är olika i olika åldrar och de yngre barnen vill gärna delta i kulturskolans verksamhet på sin egen skola eller i så nära anslutning som möjligt till hemmet. Genom samverkan med skolor kan lokaler samutnyttjas och utrustas på ett ändamålsenligt sätt och det stimulerar också det konstnärliga lärandet i grundskolorna. För att däremot nå målgruppen med tonåringar skulle kulturskolan behöva erbjuda verksamhet i specialutrustade lokaler, gärna samlad i någon form av kulturcenter. Detta skulle kunna åstadkommas i samverkan med andra kommunala konstnärliga institutioner. Men alla kommuner kan inte tillhandahålla detta. Det pågår olika former av initiativ och insatser för att öka andelen verksamhetsanpassade lokaler, men det är svårt och går trögt. Göteborgs Stad skulle välkomna riktlinjer för detta.

Bidrag

Göteborgs Stad stöder utredningens olika förslag till ökat statligt stöd. Hanteringen av de tänkta bidragen kommer dock kräva en utökad organisation, samordning och administration. Handlar det om ett litet bidrag står administrationen inte alltid i proportion till den tilltänkta effekten. Viktigt är också att både struktur, ansökningsförfarande och uppföljning görs effektivt och att besked om statsbidrag kommer i god tid innan budgetåret startar. Kulturskolans verksamhet är ofta också baserad på läsår snarare än kalenderår vilket gör det extra viktigt med god framförhållning för att bidragen ska kunna få största möjliga effekt.

Stadsledningskontoret vill också poängtera att för att bidrag ska möjliggöra strategisk och långsiktig planering som ger resultat bör de vara långsiktiga. Det skulle också stimulera kulturskolorna att tänka i nya banor för att kunna nå målen på bästa sätt. Med statliga medel som finansierar verksamhet på kort sikt finns det risk att det skapas strukturer utan långsiktigt stöd eller att projekt går före långsiktig verksamhetsutveckling.

Specialdestinerade statsbidrag har sina fördelar när särskilda effekter ska uppnås, men alternativ med generella bidrag som kan användas utifrån lokala förutsättningar, behov och utmaningar bör övervägas.

Utbildning

Som utredningen föreslår är nationella insatser för lärarutbildning och kompetensutveckling inom kulturskoleverksamheten nödvändiga för att förstärka rekryteringsbasen och öka undervisningens kvalitet. En stor utmaning för kulturskolan i Göteborg är att bredda rekryteringen för lärare så att lärarkåren avspeglar den mångkulturella stad vi lever i. Eftersom behovet av utbildade kulturskolepedagoger är stort behöver det finnas flera olika vägar för utbildning och vidareutbildning. Göteborgs Stad vill också påtala vikten av att sådana utbildningar inte skapar inlåsningar. Kulturskolans värld är förhållandevis liten och utbildningarna bör utgå från att det ska vara möjligt att arbeta både inom kulturskolan och grund- eller gymnasieskolan. Möjligheten för lärare i kulturskolan att få lärarlegitimation eller liknande bör också utredas.

Förutom den kulturskolepedagogexamen som utredningen föreslår, anser stadsledningskontoret att insatser för utbildning av ledare inom kulturskolan också borde ingå i det som staten erbjuder.

Samarbete mellan olika aktörer

Göteborgs Stad ställer sig bakom kulturnämndens synpunkter om vikten av samarbeten mellan olika aktörer. Göteborg har sedan flera år tillbaka erfarenhet av samarbeten såväl mellan kulturskolor i olika stadsdelar som mellan kulturskolor och aktörer utanför den kommunala sfären. Det samarbetet bör utvecklas. Kulturskoleutredningen är en bra utgångspunkt för ytterligare steg. Göteborg skulle kunna bli en pilotkommun för att testa hur ett närmare samarbete mellan olika aktörer kan utvecklas.

Könsfördelning bland deltagare

Enligt utredningen måste inte alla konstformer ha en jämn könsfördelning. Stadsledningskontoret anser att utredningen borde ha gått djupare in på den specifika frågan om skillnaderna mellan pojkar och flickors deltagande i kulturskolans verksamhet. Precis som utredningen påpekar är könsfördelningen inom de olika ämnena ojämn och dessutom är det ett faktum att flickor med medelklassbakgrund överlag är kraftigt överrepresenterade bland deltagarna. Göteborgs Stad hade gärna sett konkreta förslag från utredningen för att på sikt komma till rätta med denna obalans för att skapa en jämlik och inkluderande kulturskola.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Mariya Voyvodova (S) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Lars Hansson (SD) yrkade bifall till yrkande från SD den 15 mars 2017, enligt Bilaga A.

Vid omröstning röstade Mariya Voyvodova (S), Daniel Bernmar (V), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Marina Johansson (S), Johan Nyhus (S), Maria Rydén (M), Martin Wannholt, tjänstgörande ersättarna Jonas Attenius (S), Karin Pleijel (MP), Ann Catrine Fogelgren (L) och ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) för bifall till Mariya Voyvodovas yrkande.

Lars Hansson (SD) röstade bifall till eget yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med tolv röster mot en att bifalla Mariya Voyvodovas yrkande.

Göteborg den 15 mars 2017

GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ann-Sofie Hermansson

Lina Isaksson

Remiss – En inkluderande kulturskola på egen grund (SOU 2016:69)

SD har genom ett flertal yrkanden ifrågasatt normkritik. Vi anser att en person ska bedömas efter sina handlingar och inte diskrimineras eller särbehandlas på ett negativt eller positivt sätt utifrån någon diskrimineringsgrund.

Att lägga alltför stor vikt vid kön och problematisera ojämna könsfördelningar genom genuspedagogik, kvoteringar eller manshat är ingen konstruktiv väg att gå.

Att ge alla medborgare lika förutsättningar och jobba med positiva förebilder är den enda vägen att gå.

I tjänsteutlåtandet återkommer man återigen med problematiseringen av kön. Om barn vill spela fiol eller elgitarr beror på om de gillar instrumentet, inte på kön. Göteborgs Stad borde ägna sig åt att lösa sina invånares problem och basbehov, inte jaga hjärnspöken.

Sista stycket i tjänsteutlåtandet ”*Könsfördelning bland deltagare*” bör därför utgå eftersom kulturskolan redan är öppen och inkluderande för alla. Man ska inte lägga mer kraft och resurser på att styra barns kulturengagemang utifrån kön. Alla ska behandlas lika.

Kommunstyrelsen föreslås besluta:

Att stycket ”*Könsfördelning bland deltagare*” utgår från kommunstyrelsens svar på SOU 2016:69